

Manifest van Yerseke

Dit manifest is het resultaat van de conferentie 'Een keten van kennis over zeeweringen' op 12 juni 2009 in Yerseke.

Het manifest wordt onderschreven door:

- Luitzen Bijlsma, HID Waterdienst Rijkswaterstaat
- Wim Gosselaar, dijkgraaf Waterschap Zeeuwse Eilanden
- Wybe de Graaf, dijkgraaf Waterschap Zeeuws-Vlaanderen
- Frans Hamelink, gedeputeerde Provincie Zeeland
- Frans Hamer, programmaleider Sterkte & Belastingen Waterkeringen Deltares
- Hans Janssen, senior adviseur-specialist Dienst Infrastructuur Rijkswaterstaat
- Bert Kortsmid, projectmanager projectbureau Zeeweringen
- Jentsje van der Meer, zelfstandig adviseur Van der Meer Consulting
- Hans van der Togt, directeur Water en Scheepvaart Rijkswaterstaat Zeeland

www.zeeweringen.nl

Waterschap **Zeeuwse Eilanden**

Zeeweringen

Laat de kennis over zeeweringen stromen
Manifest van Yerseke

Laat de kennis over zeekeringen stromen

Manifest van Yerseke

Aanleiding: grote investeringen op stapel

Nederland staat aan de vooravond van grote veranderingen en investeringen in de kustbescherming. De komende decennia moet het Ontwerp Nationaal Waterplan in praktijk worden gebracht. Dit stelt Nederland voor een uitvoeringsopgave, maar vooral ook voor een kennisvraagstuk. Hoe benutten de partijen de kennis die al is opgedaan rond zeekeringen, bijvoorbeeld in het succesvolle Programma Herstel Steenbekledingen dat in 2015 afloopt? En hoe zijn vernieuwingen te ontwikkelen? Vaststaat immers dat alleen dijkverhogingen op termijn niet volstaan. In lijn met het advies van de Deltacommissie moet de kust meer integraal worden ontwikkeld.

Probleem: kennis komt tot stilstand

Er is in de loop der jaren veel kennis opgebouwd over zeekeringen. Een deel van die aanwezige kennis verdwijnt ‘in dozen’ zodra het project is afgerond. Een ander deel zit in mensen en wordt niet verder ontwikkeld. Dit doet zich voor bij diensten van Rijkswaterstaat, bij provincies, waterschappen, kennisinstituten, ingenieursbureaus en aannemers. Deze werkwijze veroorzaakt efficiencyverlies: het wiel moet opnieuw worden uitgevonden, tijd en geld gaan verloren. En wat nog belangrijker is: de kennis komt moeizaam ten goede aan de bescherming tegen het water, de veiligheid van ons land. Het tij moet daarom worden gekeerd.

Kennis moet blijven stromen. Tussen opeenvolgende waterkeringsprojecten, tussen onderzoek en toepassing en tussen verschillende partijen in de markt en bij de overheid. Er zijn initiatieven en afspraken, maar hoe krijgen we de dynamiek in de stroom?

Oproep: leer van de ervaringen van projectbureau Zeekeringen

Projectbureau Zeekeringen is in 1997 opgericht om de waterkeringen op sterkte te brengen. Een gouden greep, zo blijkt in de praktijk. Niet alleen weet het bureau de dijken daadkrachtig te versterken, ook heeft het zich een unieke kennispositie verworven. Kennis over de hele keten komt in het Programma Herstel Steenbekledingen samen. Aan deze kennis blijkt grote behoefte te bestaan. Overheden, onderzoeksinstituten en marktpartijen maken er dankbaar gebruik van.

De kracht van projectbureau Zeekeringen schuilt ten eerste in de organisatievorm. Het is een samenwerkingsverband van Rijkswaterstaat en twee waterschappen, dat met belangenorganisaties en marktpartijen de dijkversterking realiseert. Hierdoor ontstaat vertrouwen en worden kennis en ervaring vanzelfsprekend uitgewisseld. Ten tweede maakt het grootschalige karakter van het project (in doortijd en budget) kennisbehoud en -ontwikkeling mogelijk. Tot het einde van het project in 2015, kan het projectbureau hierin een rol spelen. Maar wat daarna?

Aanbevelingen

1. Kennisstroom tussen projecten: zorg voor continuïteit in grote werken

Kennis blijft alleen op peil als er wordt doorgewerkt aan de zeekeringen. In 2015 zijn de dijkversterkingen in Zeeland klaar en houdt projectbureau Zeekeringen op te bestaan. Pas in 2020 gaat het Deltaprogramma van start. Het gat tussen 2015 en 2020 moet worden gevuld, zodat de expertise ingezet kan blijven. Zonder voortdurende verversing blijft kennis immers niet behouden.

Aanbeveling: zet de capaciteit die vanaf 2011 vrijkomt bij projectbureau Zeekeringen in voor pilots met integrale kustbescherming voor de zuidwestelijke delta. Deze pilots leveren bruikbare inzichten op voor het Deltaprogramma en dragen bij aan een succesvolle start van grote werken.

2. Kennisstroom tussen onderzoek en toepassing: breng uitvoering en vernieuwing in één hand

Het succes van projectbureau Zeekeringen is voor een groot deel toe te schrijven aan de combinatie van kennisontwikkeling en uitvoering. Kennisontwikkeling is geen doel op zich, maar een middel om de uitvoering te verbeteren. In tegenstelling tot kennisinstituten of aparte innovatieprogramma's kan het projectbureau

Kortom: kennis moet blijven stromen

De lessen van projectbureau Zeekeringen moeten worden verzilverd. De rijksoverheid is hiervoor, als behartiger van het publieke belang van de veiligheid, de eerst verantwoordelijke. De aanbevelingen in dit manifest zijn kansrijk. Zo blijft ons land koploper met kennis over de deltawerken en behouden we een sterk exportproduct.

innovaties direct uitproberen. Niet alles lukt, maar vaak lonen investeringen al snel, omdat ze zich direct terugverdienen in het lopende project. Bovendien levert dit weer nieuwe kennis op.

Aanbeveling: koppel onderzoek aan de uitvoering van een project.

3. Kennisstroom tussen partijen: stimuleer uitwisseling bij markt en overheden

Het is niet te doen om alle kennis over waterkeringen bij één partij onder te brengen. Daarvoor is het veld te groot en spelen er te veel commerciële belangen. Het is ook niet noodzakelijk. Het belangrijkste is dat de opgebouwde kennis ontsloten raakt.

Aanbeveling: Ontwikkel kennismangement waterkeringen met de kennis binnen projectbureau Zeekeringen.

Enkele voorbeelden om dit te doen: bouw een digitaal kennisnetwerk (een ‘wiki waterkeringen’) en een database om experts te traceren; prikkel de markt om kennis uit te wisselen; zet kennisinstituten en netwerken als Deltares en Expertise Netwerk Waterkeren in; bevorder leermeester-gezelconstructies, mobiliteit tussen overheidsorganisaties en communicatie tussen gebiedsregisseurs; werk voor het kennismangement samen met onderwijsinstellingen.